

Sankari riisukoon housunsa

ELINA NOPPARI

Tammikuussa 1998 entinen mäkihyppääjä Matti Nykänen kertoi eroavansa kolmannesta vaimostaan ja suunnittelevansa uraa seksibisneksessä. Ensiesiintyminen stripparina sujui Nykäseltä kuitenkin hieman kangerrellen.

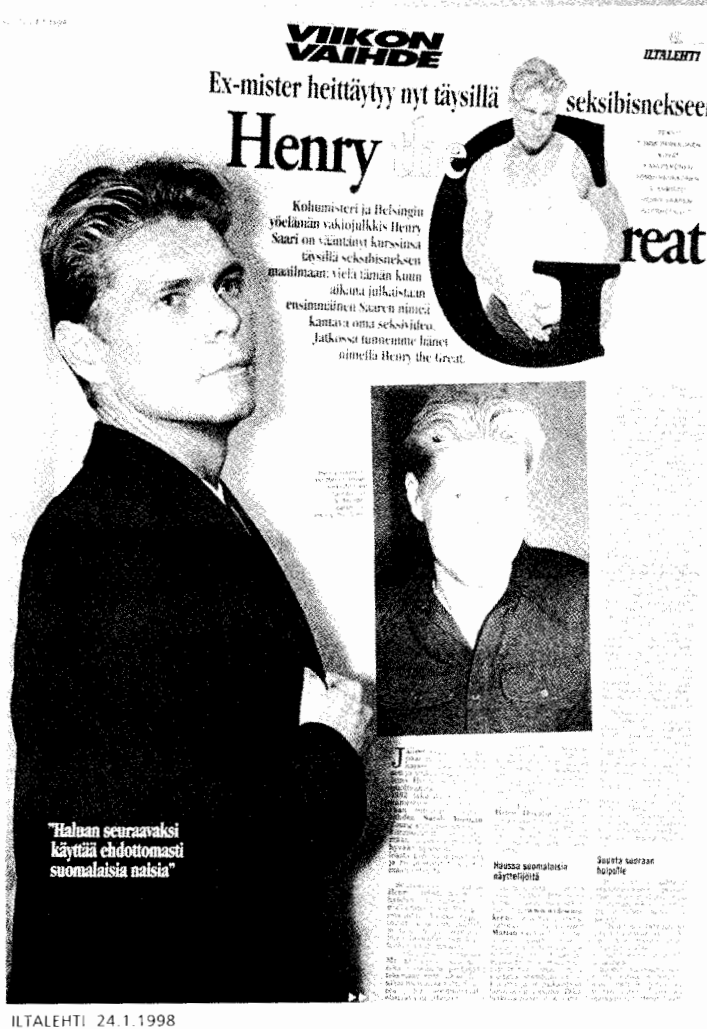
Iltalehden (19.1.) mukaan näytös oli ”lyhyt ja kiusallinen”. Matti esiintyi ”raivon ja itkun rajalla”, jalassaan ”hellyttävät valkoiset kalsarit ja sukat” ja hänen esiintymispartnerinaan ollut ”hyvin valmennettu virolaisstrippari riisui Matin väkisin”. Otsikossa kerrottiin, että ”Matti Nykänen nöyryyttettiin yleisön edessä”. Seuraavana päivänä Iltalehden pääkirjoituksessa toivottiin kansallissankari Nykäselle urheilijaeläkettä, jottei tämän tarvitsisi nöyryyttää itseään enempää.

Iltalehti avasi myös kuuman linjan, jonne katsojille oli mahdollisuus soittaa ja kertoa mielipiteensä eläkkeen tarpeellisuudesta. Kuuman linjan avulla Matin seksiesityksestä ja aikaisemmista vaiheista oli mahdollista kirjoittaa monia päiviä. Mattia säälitettiin voimakkaasti. Hän oli seksiteollisuuden uhri.

Samoihin aikoihin myös entinen miesmalli Henry Saari ryhtyi seksialan ammattilaiseksi. Toisin kuin Nykästä, Saarta ei kuitenkaan säälitetty. Iltalehti kirjoitti (24.1.), että vaalean viikinkimäinen Henry ”yhdistää työssään hovin ja hyödyn”, vaikkakaan ”ei ole lähtenyt seksibisnekseen pelkästään omien mielihalujensa tyydyttämiseksi”. Saaren (ja jutun) tarkoituksena oli ”poistaa seksibisneksen ympärillä olevaa salaperäisyyden ja saastaisuuden samettiverhoa”. Kysymys oli yksinkertaisesti ”kunnon työstä” ja ”normaalista heteroseksistä”.

Henry hymyili Iltalehden (mies)toimittajan kysymykselle - ”maskuliinisen fyysiikan lurpahtaminen ratkaisevalla hetkellä ei ole ollut ongelma, kaikki on kiinni itsetunnosta ja koska naisetkin alalla ovat uskomattoman kauniita, ei moista ongelmaa tule olemaan”. Saaren haastattelut kulminoituivat usein juuri kysymykseen potenssin kestävydestä. Asian todentamiseksi esimerkiksi Jari Sarasvuon talk showssa (21.2.) katsottiin oleelliseksi näyttää patkä Henryn pornofilmiä. Henryn julkisesti mitattavan kestävyden edessä myös toimittajat olivat vaikuttuneita. Housut reippaasti

aa, katsoisivatko suomalaiset nyt sivusta kun sankari pakotetaan tekemään perinteisiä naisten hommia; häneltä suorastaan riistetään housut? Vaikka suomalaiset ovat hymähdelleet Nykäsen urheilu-uran jälkeisille elämänvaiheille, hapuileva seksiesitys oli liikaa. Seksiklubin lava kuvattiin äärimmäisen alistumisen paikkana.

Mutta johtuiko Nykäsen “nöyryyttäminen” sittenkään urheilusankaruudesta? Mitä jos Nykänen ei olisi pitänyt housuistaan kiinni itkuaan pidätellen, vaan repäisyt siniristilipun koristamat kalsongit auki noin vaan? Silloin ei olisi nöyryytetty Mattia, eikä piinattu katsojia, sillä yleisöähän Matin esiintyminen itse asiassa nöyryytti.

Matti yksinkertaisesti jänisti ja millekään sankarille ei pelkuruutta suoda. Tämä näkyy myös Iltalehden asennoitumisesta. Seksiteollisuutta ja kansallissankarinsa hylänneitä suomalaisia kenties kriittisesti osoittanut sormi kääntyi nopeasti kohti Nykästä itseään. Vaik-

ka lehti ensin näkyvästi sääli Mattia uhrina, seuraavassa hetkessä hänestä kirjoitettiin hieman ivallisesti jo “kalsaritanssijana”, siis miehenä, joka ei uskaltanut riisua housujaan.

Nykyisessä ajassa alaston onkin todella vain se, joka ei fyysisesti tai henkisesti ole valmis esiintymään alastomana. Matti oli näin alastomampi housut jalassa kuin Henry ilman housuja. Kaupallisen seksin yleisö ei taas

halua nähdä pelokasta, todellista alastomuutta, vaan varmaa esitystä alastomuudesta.

• • •

Vaikka Nykäsessä ja Saarella seksibisnes on aikaisemmasta poikkeavalla tavalla henkilöitynyt tunnettuihin miehiin, heistä kirjoitetuissa jutuissa näkyvät seksiteollisuus uutisointia hallitsevat ominaispiirteet. Sekä seksiteollisuuden työntekijät, että heidän asiakkaansa kuvataan sukupuolesta riippumatta juuri Nykäsen tavoin avuttomina uhreina tai Saaren tavoin voimakkaan seksuaalivietin omaavina henkilöinä.

Sekä uhri, että hyperseksuaalinen karikatyyri yksinkertaistavat ilmiötä. Karikatyyrien kautta seksiteollisuudesta on mutkatonta kirjoittaa, ilmiö pysyy riittävän etäisenä – se ei tule liian lähelle keskivertosuomalaista.

Karikatyyriset kuvaukset selittävät myös sitä, miksi seksityötä tehdään. Uhriksi nähty työntekijä on olosuhteiden ajamana pakotettu alalle ja näin kykenemätön hallitsemaan elämäänsä. Uhri-näkökulmaa ovat vastustaneet etenkin seksialan ammattilaiset, jotka eivät välttämättä halua nähdä itseään vain pelastettavina.

Uhri-näkökulmaan sisältyy lisäksi poikkeuksellisia piirteitä. Vaikka seksityön tekijä nähtäisiin uhrina, hänet tavalla tai toisella tuotetaan myös syyllisenä. Elämäntapansa vuoksi hän on ansainnut ne asiat, joita kohtaa. Uhriuden unohtaminen näkyi Nykäsenkin seksiuran uutisoinnissa. Säälin sijaan tulivat nopeasti ivalliset kommentit.

Työntekijän normaalista poikkeava seksuaalisuus on ollut uhri-näkökulmaakin perinteisempi lähestymistapa. Jo biologiset prostituutioteoriat 1800-luvun lopulla selittivät prostituoidun moraalittomuutta tavallista voimakkaammalla seksuaalivietillä. Vaikka myöhemmissä prostituutitutkimuksissa on todettu, etteivät seksityöläiset juuri toteuta omaa seksuaalisuuttaan ostetussa aktissa, alan markkinoinnissa on tietenkin edullista uskotella työntekijän tekevän seksitöitä seksin, ei vain rahan vuoksi. On tietenkin mahdollista, että Henry Saari esiintyy pornofilmeissä, koska “rakastaa seksiä ja jumaloi naisia”. Hyperseksuaalinen työntekijä on kuitenkin myös alan toiminnalle välttämätön uskomus, jota näin seksibisnesuutisetkin tukevat.

• • •

Kaupallisesta seksistä uutisoitaessa tyypillistä on siis se, ettei ilmiötä ja sen olemassaoloa itsessään juurikaan kyseenalaisteta. Myytti prostituutios-

ta “naisen vanhimpana ammattina” värittää vahvasti ajattelua. Seksiteollisuutta käsitellään aina olleena ja väistämättömänä asiana (vaikkakin nyky-
muotoisen kaupallisen seksin synty voidaan liittää viime vuosisadan eu-
rooppalaiseen kaupungistumiskehitykseen).

Koska kaupallista seksiä ei periaatteellisella tasolla kyseenalaisteta, myös kriittisyys, mikäli sitä löytyy, on kevyttä. Kaupallista seksiä arvostelevissa jutuissa seksikauppa hahmotetaan jonkin toisen yhteiskunnallisen ongelman osana, ei ongelmana itsessään. Se liitetään esimerkiksi rikospoliittisen ongelman osaksi tyyliin “itärikollisuutta kiinnostaa seksibisnes”.

Jutuissa keskitytään useimmiten vain seksialan työntekijöihin. Asiakas-
kuntaa, sekä muuten alasta hyötyviä ei juuri yritetä tavoittaa. Asetelma lei-
maa myös monia kaupallisen seksin tutkimuksia. Nimenomaan prosti-
tuoituja tutkimalla on selitetty koko ilmiötä. Tämä vahvistaa kuvaa, että
tarjonta olisi oleellisempaa kuin kysyntä.

Työntekijöiden haastatteluissa toimittajan kriittisyys huipentuu siihen, kun hän kysyy seksityöntekijältä tekeekö tämä työtään vapaaehtoisesti. Poikkeuksetta tähän vastataan kyllä ja siinähan se. Toisaalta miksi suhtau-
tuakaan kriittisesti, kun lööpeissä puolialastomat naiset (tai miehet) myy-
vät lehteä niin hyvin?

Hyöty on siis molemminpuolista ja seksiteollisuudesta on mitä ilmei-
semmin vielä hauska kirjoittaa. Seksiteollisuus uutiset ovat usein toimitta-
jille varsinaisia verbaalisen ilottelun kenttiä. Alan omat termit pujahtavat
uutisiin ja toimittajat vääntävät tilaisuuden salliessa jos jonkinlaisia yh-
dyntärinnastuksia. Toki sanoilla kikkailu voi olla hauskaa. Niillä leikittely
kuitenkin vahvistaa sekin alan yrittäjien pitkään propagoimaa käsitystä
seksiteollisuudesta hauskana viihteenä.

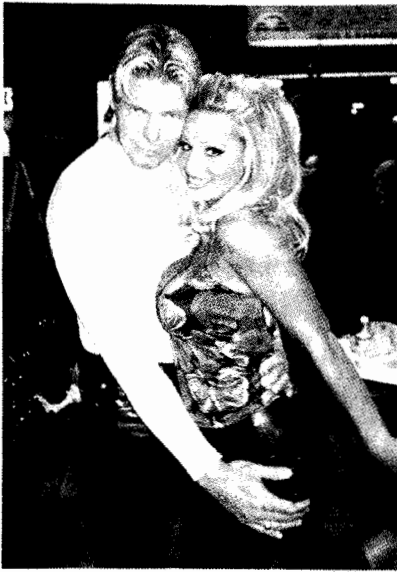
• • •

Seksiteollisuus uutisissa moralisoinniksi tulkittavia kannanottoja välte-
tään. Niinpä myös sukupuoliin ja tasa-arvoon liittyviä näkökohtia väiste-
tään. Seksiteollisuus uutiset käsittelevät ihmisen seksuaalisuutta pitkälti
kaupallisen seksin periaatteiden valossa. Kaupalliseen seksiin liitetty tasa-
arvoproblematiikka yksinkertaistuu mukavasti myös Nykäsen ja Saaren
avulla – katsomossahan on mitä ilmeisemmin yhtä lailla naisia.

Julkisuudessa seksiteollisuuteen onkin haettu uutta näkökulmaa juuri
miestoimijoista. Brittiläinen elokuva Housut pois – Full Monty, joka ker-
toi työväenluokan miesstrippareista, oli yksi vuoden suosituimpia. MTV
3:ssa esitettiin dokumentti 28.10.1998 elokuvan innostamista duunari-

1

SIT

tekaan
nikali
voin
osee
a so-Kun
ksen
sesti-
lition
val
mas-
su
lyfa-
kko-la a-
sak-n. la-
skun-
rke
nste-
ko-mille-
lisen
otta
kakt-
isat-eti-
ma-
tilas-nilla
kset

Henry Suuri ottaa Liv Veerstin mesuilla tuottoisaa istävyksiä mm. Anna Niemen kanssa

Henry löysi itsensä pornoteollisuudesta

By
Mi
kuRar
nikk-
vat
joitt
eiok-
kuv-
ja S
riisit
kau
trag"S
nä
te— I
vär
me
taa
—
net
set
viir
me
toc

miehistä, jotka ovat siis todellisuudessa saavuttaneet huiman suosion Englannissa. TV 2 puolestaan näytti 5.11.1998 dokumentin australialaisesta miesprostituoidusta, joka oli naimisissa oleva puuseppä ja samalla "kaupungin kovin pukki".

Poikkeuksellista näissä dokumenteissa oli se, että naisasiakkaat esiintyivät niissä rohkeasti. Naisten esiintulo asiakkaina oli kenties helpompaa siksi, että seksityötä tekevä mies hallitsi tilannetta parodioimalla perinteistä seksiesitystä. Mies ei kokonaan asettautunut katseiden kohteeksi, vaan keikutteli vähän pilke silmässä. Seksityöstä tuli

näin entistä selvemmin hauskaa ja hyväksyttävää viihdettä.

Kaupallinen seksi voidaan nähdä tietyllä tavalla parodiana yksityisistä seksisuhteista. Nyt yhä tietoisemmin parodioidaan myös alan perinteisiä käytäntöjä. Ironinen tai musta huumori on ajan ilmiöitä ja näkyy myöskin mainonnassa. Mitähän seuraavaksi? Voiko parodia kuluttaa itsensä loppuun? Ketä kiinnostaisi seksiteollisuus, joka ei olisi salaperäistä? Tuleeko strippareista lopulta koko perheen koomikoita?

*Elina Noppari
YTM*

Tutkinut pro gradu -tutkielmassaan seksiteollisuus uutisten myyttejä.